

طرح تقویت نظام سلامت مکمل طرح تحول نظام سلامت ایران: نامه به سردبیر

Health strengthening plan, a supplement to Iran health transformation plan: letter to the editor

سردبیر محترم

طرح تحول نظام سلامت ایران در سال ۱۳۹۳ به منظور افزایش دسترسی و کیفیت خدمات سلامت و کاهش پرداخت مستقیم بیماران توسط وزارت بهداشت اجرا شد. این طرح به‌ویژه در دو سال اول اجرا، منجر به پوشش بیمه‌ای بیشتر، کاهش پرداخت از جیب مردم، افزایش دسترسی به دارو، ارجاع کمتر مردم به خارج از بیمارستان‌ها برای تهیه داروها و ملزومات پزشکی، کاهش پرداخت‌های غیررسمی بیماران، کاهش سزارین غیرضروری، ارتقای کیفیت هتلینگ بیمارستان‌های دولتی و افزایش رضایت بیماران شد.^۱ ایجاد تقاضای القایی در ارائه‌دهندگان و گیرندگان خدمات سلامت، افزایش انتظارات مشتریان سلامت، افزایش تورم در بخش سلامت، ورشکستگی سازمان‌های بیمه‌گر، تحمیل هزینه‌های سنگین به دولت، افزایش بار کاری برای کارکنان غیرپزشک، ایجاد شکاف درآمدی در پزشکان و سایر کارکنان و نارضایتی سایر کارکنان نظیر پرستاران از پیامدهای نامطلوب طرح تحول نظام سلامت ایران بوده است.^۲ سیستم ناکارآمد نظام سلامت مهمترین مانع دستیابی به اهداف طرح تحول نظام سلامت ایران است. طراحی ساختار نامناسب و بکارگیری اصلاحات عمودی سریع در نظام سلامت منجر به عدم دستیابی به اهداف نظام سلامت می‌شود. بدون سرمایه‌گذاری در نظام سلامت و تقویت اجزای تشکیل دهنده آن نمی‌توان به‌صورت پایدار به اهداف آن دست یافت. سازمان بهداشت جهانی شش بلوک ساختاری نظام سلامت را شامل حاکمیت و رهبری، تأمین مالی، نیروی انسانی، دارو و تجهیزات، سیستم‌های اطلاعات سلامت و ارائه خدمات می‌داند.^۳ حاکمیت ایجاد سیستمی برای مدیریت بهتر نظام سلامت است که با طراحی ساختار سازمانی مناسب برای فعالیت ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و پرداخت‌کنندگان هزینه‌های سلامت، تقویت ارتباطات و همکاری‌های بین بخشی، تدوین سیاست‌ها و مقررات، حصول اطمینان از اجرای قوانین، نحوه مدیریت منابع برای اجرای سیاست‌ها، هدایت و راهبری برنامه‌های بهداشتی و درمانی (تولیت) و کنترل عملکرد مرتبط است. سیستم تأمین مالی اثربخش نظام سلامت باید منابع مالی مورد نیاز برای ارائه خدمات سلامت را به‌گونه‌ای

فراهم کند تا مردم ضمن دسترسی به خدمات سلامت، به خاطر هزینه‌های بالای سلامت دچار فقر نشوند. نیروی انسانی کافی، آموزش دیده، با تجربه، مسئولیت پذیر و پاسخگو باید به‌طور مناسب برای ارائه خدمات سلامت در سازمان‌های بهداشتی و درمانی توزیع شوند. داروها، تجهیزات و ملزومات با کیفیت مورد نیاز باید به موقع خریداری و در اختیار سازمان‌های بهداشتی و درمانی قرار داده شوند. اطلاعات درست، دقیق و به موقع باید از سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات سلامت گردآوری شود تا شواهد لازم را برای تصمیم‌گیری‌های سیاستگذاران و مدیران فراهم کند تا خطاهای برنامه‌ریزی را کاهش دهد. نظام سلامت باید بتواند خدمات سلامت اثربخش، ایمن و با کیفیت را به افرادی که به آن نیاز دارند در زمان و مکان مورد نیاز با حداقل اتلاف منابع ارائه دهد. نظام سلامت باید طیفی از خدمات منسجم بهداشتی، پیشگیری، درمانی و بازتوانی را توأم با احترام و با کیفیت و بدون اتلاف منابع برای جامعه فراهم آورد.

سیاستگذاران نظام سلامت باید به تقویت محورهای شش‌گانه نظام سلامت کشور بپردازند. آن‌ها باید به‌جای بکارگیری اصلاحات عمودی «مسئله محور» بر برنامه‌ریزی و اجرای اصلاحات افقی «هدف محور» تأکید کنند. رشد و توسعه هماهنگ اجزای شش‌گانه نظام سلامت منجر به دستیابی به اهداف اصلی نظام سلامت به‌همراه بهبود پوشش همگانی، کیفیت، عدالت، کارایی و تاب‌آوری خواهد شد. در این راستا، سیاست ملی سلامت و برنامه استراتژیک وزارت بهداشت شامل مجموعه اقداماتی برای تقویت شش ستون اصلی نظام سلامت کشور باید تدوین شود.

علی محمد مصدق راد*

گروه علوم مدیریت و اقتصاد بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت. تلفن: ۰۲۱-۴۲۹۳۳۰۰۶

Ali Mohammad Mosadeghrad*
Department of Health Management and Economics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

* Corresponding author: School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
Tel: +98-21-42933006 E-mail: mosadeghrad@tums.ac.ir

References

1. Mosadeghrad AM. Health transformation plan in Iran. In: Braithwaite J, James W, Ludlow K, editors. Health Systems Improvement Across the Globe: Success Stories from 70 Countries. Boca Raton, FL: Taylor and Francis; 2017. P. 309-16.
2. Mosadeghrad A. Futurology of Iran health transformation plan: letter to the editor. *Tehran Univ Med J* 2019;77(3):207. [Persian]
3. World Health Organization (WHO). Everybody's Business: Strengthening Health Systems to Improve Health Outcomes. WHO's Framework for Action. Geneva: World Health Organization; 2007.